

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.
מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
האזינו לשידור החי
03-3782000
באפליקציה
www.radio2000.co.il

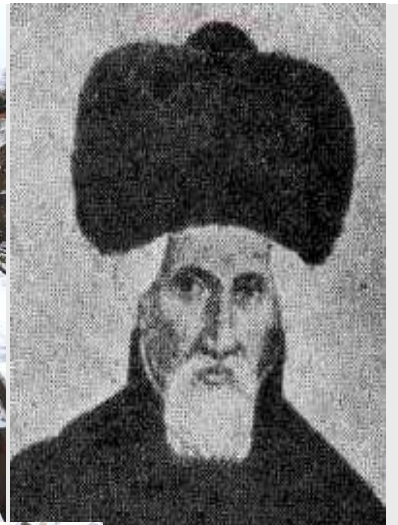
במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - הרב שבתי הכהן כץ בעל הש"ך זצ"ל

הרב שבתי הכהן כץ זצ"ל בעל הש"ך: נולד בעיר אמסטיביו (פולין) בשנת ה'שפ"ב (1622). כבר בילדותו נודע כעילוי מופלג. ובגיל 12 החל ללמוד בקז'ימייז' בישיבה של ר' יהושע חרף. יחד עם רבו נסע לקראקוב ללמוד בישיבה, שפתח שם ר' יהושע ולאחר מכן נסע ללמוד אצל ר' העשיל מקראקא והתגורר בבית ר' נתן נטע שפירא (בעל ה"מגלה עמוקות"). בהגיעו לוילנה התפרסם כאחד המלומדים הגדולים וכעילוי מופלג. לאחר נישואיו - חותנו דאג לכל צרכיו על מנת שיוכל לשקוד על לימוד התורה, ור' שבתי מונה כדין בוויילנה. למרות גילו הצעיר מונה לחבר ביה"ד של וילנה.

בגיל 24 כתב את ספרו "שפתי כהן", שקיבל את הסכמתם של 18 רבנים מגאוני התקופה, ביניהם ה'תוספות יום-טוב'. בתקופת פרעות הקוזקים, בראשותו של בוגדן חמלניצקי החריבו הפורעים קהילות יהודיות, רצחו, חמסו ושדדו במשך עשר שנים. וכאשר הם הגיעו לעיר הגדולה וילנה והחלו לערוך פוגרומים ביהודים, הצליח רבינו לברוח ללובלין ב-כ"ד תמוז ה'תט"ו (1655). אולם הקוזקים הגיעו ללובלין בחג הסוכות ורצחו גם שם יהודים רבים. רבינו שוב הצליח לברוח לעיר דאנץ (צ'נסלובקיה) שם כיהן כרב. משם הוזמן לכהן בלישוי.

גאון בנגלה ובנסתר. מקובל ופייסן. חיבר סליחות מזעזעות לכ' סיון, היום בו נקבע תענית ציבור לזכר 10,000 יהודים הי"ד. נפטר בעיר האלעשוי שבצ'כיה ב-א'

השחיטה הנוראה שביצעו הקוזקים בנמירוב, שם רצחו ביום אחד אדר ראשון ה'תכ"ג (1663). חי כ-41 שנים.

אביו: ר' מאיר הכהן אשכנזי (אב"ד אמסטאוטי ומהילוב, מח"ס שו"ת גבורות אנשים). **אשתו:** בת ר' בנימין זאב טויבר (חתנו של המהרש"א ושימש כפרנס של ווילנה). **מרבותיו:** אביו, ר' מאיר, ר' מאיר מלובלין, ר' יהושע פלק כץ (מח"ס סמ"ק), ר' אברהם יהושע העשל מקראקא. **חברותא:** ר' יהושע העשיל (מח"ס מגיני שלמה). **חתיניו:** ר' מנחם מאניש. ר' העשיל. **בנו:** ר' משה. **מספריו:** **ישפתי כהן**- על יו"ד וחושן משפט **ינקודות הכסף**- השגות על הט"ז **ימגילה איפה**- על מעשי הרצח של הקוזקים באוקראינה **יפועל צדק**-מניין המצוות לפי ימות השבוע **יתקפו כהן**- על דיני תפיסה **יגבורות אנשים**- על אבן העזר

אירע פעם ולרבינו היה דין ודברים בענייני ממונות עם אחד מנכדי הקהילה. הסכימו ביניהם לבוא לפני רב לדין תורה. אך למי יפנו? הן הש"ך מוכר וידוע כגדול בתורה, וכל רב עלול, חלילה, לשאת לו פנים בדין. כיוון שכך, החליטו להתדין בעיר מרוחקת בבית דינו של רב אשר אינו מכיר את הש"ך. בטרם יצאו לדרך עיין הש"ך שוב ושוב בספרי הלכה ראשונים ואחרונים, ואכן, **לפי כל המקורות נמצא שהצדק עימו.** לאחר נסיעה ממושכת התיצבו השנים לדין תורה. הרב, אכן, לא הכיר את הצדדים, ושמע את טענותיהם בלא כל פניה אישית. היה זה עניין מסובך, ועל כן לא מיהר הרב לחרוץ את פסק הדין, אלא ביקש מהצדדים לבוא שוב ביום המחרת.

לאחר שהלכו, הוסיף הרב לעיין בנושא מכל צדדיו, ולבסוף לאחר שעות מרובות הגיע להחלטה, **שפסק הדין אינו לטובת הש"ך.** כששמע הש"ך ביום המחרת כי יצא חייב בדין התפלא מאוד וביקש מהרב, שיראה לו על מה הסתמך בפסק הדין. אמר הרב "ענייניכם נראה לי מסובך מאוד, ובתחילה אמנם סברתי, כי הצדק עמך. אך בכל זאת הוספתי לעיין בדבר. ואכן, מצאתי ספר חדש פירוש על ה"שולחן ערוך" שהגיע לידי לאחרונה, ובו ראיתי סברות ישרות ומעמיקות בנושא הסכסוך. מהן משתמע כי הצדק אינו עמך". ובדבר קם הרב ופנה אל ארון הספרים, הוציא מאחד התאים ספר חדש, דפדף בו ולבסוף הראה אותו לש"ך. הביט רבינו בספר ופער פיו בתדהמה, **מדובר בספר, שהוא חיבר ה"שפתי כהן!"**. עיין הש"ך בפירושו, ומצא בו ללא כל ספק, כי הצדק עם בעל דינו! והוא בעצמו פסק כך. לא יכול עוד להבליג וגילה לרב, כי הוא מחבר הספר. הופתע הרב והתרגש לראות לידו את הרב הדגול בכבודו ובעצמו, והמילים נעתקו מפיו. אך הש"ך אמר, "ראה כמה גדולים דברי חכמינו, שאמרו, אין אדם רואה חובה לעצמו!"

מובא בספר "בצילו חמדת" סיפור מופלא על הש"ך המראה עד כמה גדולה אמירת הצדיק, וככל היוצא מפי הצדיק- יעשה הקב"ה: סיפור הגאון מטשעבין, רבי דב בעריש ויידנפלד זצ"ל: רבינו הש"ך זצ"ל הגיע פעם לקאליש ודרש דרשה בבית המדרש. רבינו ה"מגן אברהם" נכח בעת הדרשה. לאחר הדרשה הלך המגן אברהם לאכסניית הש"ך ופלפל עם הש"ך בחריפות ובבקיאות בכל מכמני הש"ס, והיו הדברים מאירים ושמחים כנתינתן מסיני.

והנה באמצע התלהטות שיחתם התורנית, באו אנשי הבית בבהלה והודיעו לש"ך, שיש חולה מסוכן בעליית הבית הנוטה למות ברגעים הקרובים, ומכיוון שהש"ך כהן, עליו לצאת מיד מהבית (כדי שלא ייטמא חלילה בטומאת מת). הש"ך שהיה באמצע רחתת לימודו, הפשיל את שרוולו ונתן בכל עוז דפיקה על השולחן ואמר: "**אני מצווה להמתין!**". לתדהמת הנוכחים נתקיים לעיניהם "ככל היוצא מפיו יעשה!". שיחת הש"ך עם המג"א נמשכה, והחולה הוסיף לחיות. משסיימו לדבר, ויהי אך יצא הש"ך מפתח הבית, נפטר החולה בעליה.

הרב שבתי הכהן כץ זצ"ל בעל הש"ך: נולד בעיר אמסטיביו (פולין) בשנת ה'שפ"ב (1622). כבר בילדותו נודע כעילוי מופלג. ובגיל 12 החל ללמוד בקז'ימייז' בישיבה של ר' יהושע חריף. יחד עם רבו נסע לקראקוב ללמוד בישיבה, שפתח שם ר' יהושע ולאחר מכן נסע ללמוד אצל ר' העשיל מקראקא והתגורר בבית ר' נתן נטע שפירא (בעל ה"מגלה עמוקות"). בהגיעו לוויילנה התפרסם כאחד המלומדים הגדולים וכעילוי מופלג. לאחר נישואיו - חותנו דאג לכל צרכיו על מנת שיוכל לשקוד על לימוד התורה, ור' שבתי מונה כדין בוויילנה. למרות גילו הצעיר מונה לחבר ביה"ד של וילנה.

בגיל 24 כתב את ספרו "שפתי כהן", שקיבל את הסכמתם של 18 רבנים מגאוני התקופה, ביניהם ה'תוספות יום-טוב'. בתקופת פרעות הקוזקים, בראשותו של בוגדן חמלניצקי החריבו הפורעים קהילות יהודיות, רצחו, חמסו ושדדו במשך עשר שנים. וכאשר הם הגיעו לעיר הגדולה וילנה והחלו לערוך פגורמים ביהודים, הצליח רבינו לברוח ללובלין ב-כ"ד תמוז ה'תט"ו (1655). אולם הקוזקים הגיעו ללובלין בחג הסוכות ורצחו גם שם יהודים רבים. רבינו שוב הצליח לברוח לעיר דאזניץ (צ'כוסלובקיה) שם כיהן כרב. משם הוזמן לכהן בלישוי.

גאון בנגלה ובנסתר. מקובל ופייטן. חיבר סליחות מזעזעות לכ' סיון, היום בו נקבע תענית ציבור לזכר 10,000 יהודים הי"ד. נפטר בעיר האלעשוי שבצ'כיה ב-א' אדר ראשון ה'תכ"ג (1663). חי כ-41 שנים.

אביו: ר' מאיר הכהן אשכנזי (אב"ד אמסטאוטי ומוהילוב, מח"ס שו"ת גבורות אנשים). **אשתו:** בת ר' בנימין זאב טויבר (חתנו של המהרש"א ושימש כפרנס של וויילנה). **מרבותיו:** אביו, ר' מאיר, ר' מאיר מלובלין, ר' יהושע פלק כץ (מח"ס סמ"ק), ר' אברהם יהושע העשל מקראקא. **חברותא:** ר' יהושע העשיל (מח"ס מגיני שלמה). **חתניו:** ר' מנחם מאניש. ר' העשיל. **בנו:** ר' משה. **מספריו:** **ישפתי כהן** - על יו"ד וחושן משפט • **נקודות הכסף** - השגות על הט"ז • **מגילה איפה** - על מעשי הרצח של הקוזקים באוקראינה • **פועל צדק-מניין המצוות לפי ימות השבוע** • **תקפו כהן** - על דיני תפיסה • **גבורות אנשים** - על אבן העזר.

כאשר רבינו התגורר באוסטריה פרצה מלחמה בין אוסטריה לצרפת. משגברה המלחמה כבשו חיילי צרפת את העיר, והחלו לעבור מבית לבית ולרצוח את התושבים בדם קר. כאשר הגיעו לבית רבינו, הרבנית מתה במקום מהפחד. הרב נותר עם בתו בת ה-5. הוא הרים את הילדה על כתפיו ונמלט ליער. כאשר הגיע למעבה היער גילה כי ממולו באה פלוגת חיילים נוספת! הרב רץ במהירות. תוך כדי מנוסה נשמטה בתו מעל כתפיו והרב שנס במהירות עצומה ובפחד כלל לא חש בדבר. לא חלף זמן רב ואל המקום בו היתה מוטלת הפעוטה התקרבו חיילי צרפת ובראשם המלך. "הביאו את הילדה הזאת!" פקד. ציווה המלך להגיש לילדה ארוחה אך היא סירבה לגעת במזון וסיפרה כי היא יהודיה ומאז הוגש לה פירות וירקות בלבד. בסיכומו של עניין החליט כי הילדה שמצא ביער תגדל בביתו ותהיה כאחות לבתו היחידה.

בת המלך היתה בת גילה של בת הש"ך. באחד הלילות הקיצה בת הרב והבחינה **בנחש הכרוך על צווארה** של בת המלך. לקול זעקותיה באו משרתי המלך והרגו את הנחש וכך ניצלה בת המלך ממוות! חלפו השנים ושתי הילדות הגיעו לשנת ה-12. באחת הלילות פרצה שרפה בארמון. בת הרב הקיצה בבהלה משנתה וגילתה כי החדר אפוף בלהבות. בלי לחשוב פעמים, קרבה לחלון וקפצה בעדו החוצה ורצה כל עוד נפשה בה. רגליה נשארה לעבר המדבר הגדול. במרוצתה נקלעה לחבורת שודדים אלימים, שהחליטו למוכרה.

השודדים פנו לעיירה סמוכה ודרשו בעבורה 500 דינרי זהב ואחד מהעשירים פדה אותה. ברבות הימים העשיר חיתן את בנו עם בת הש"ך. לימים הגיע לעיר שר שגזר על היהודים לשלם לו סכום כסף עצום. התברר כי **השר הוא חתן המלך!** היא הבינה שהשר התחתן עם בת המלך איתה גדלה. בבוקר הלכה אל בית השר. בפתח הודיעה כי תופרת היא במקצועה. אשת השר הסכימה ולאחר מכן סיפרה לה מי היא. היא ביקשה מחברתה שתודיע למלך שהיא בחיים והמלך שלח מתנות רבות לחתונה כתמורה על הבשורה הטובה והשר ביטל את הגזרה.

חלפו שנתיים מאותו מאורע. באחת הימים הגיע רב אל העיר ונשא דרשה. כל בני הקהילה נאספו להאזין לדרשה. בין הנשים היתה גם בת הרב. **קולו של הרב הדורש נשמע באוזניה דומה עד מאוד לקול אביה.** עוד באותו היום ביקשה מבעלה: "הזמן את הרב האורח לסעוד בביתנו", והרב, אכן, בא לסעודה. בזמן האוכל סיפר הרב, "בת חמש שנים היתה אז בתי. ובימי המלחמה, בעת שנמלטתי אל היער". סיים האורח את סיפורו בקול רועד, "נעלמו עקבותיה". עתה לא היה ספק בלב בעלת הבית: האורח היושב ליד השולחן אינו אלא אביה! "אבא!" פרצה בהתרגשות, "אני היא בתך!" אני היא אותה ילדה קטנה שהלכה לאיבוד ביער!". כשנודע כי אותה אשה, שנפדתה בהיותה נערה משבי אינה אלא בתו של הש"ך, אמרו: "אין זה פלא שניסים כאלו אירעו לה הרי בכל השנים, ואפילו בהיותה פעוטה, הקפידה על מאכליה ולא טימאה עצמה במאכלות אסורים". והיה מי שהוסיף: "אכן, ניכר עליה, שבתו של אדם גדול ומורם מעם היא!".

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב ברוך הלברשטאם זצ"ל

האדמו"ר הרב ברוך הלברשטאם מגארליץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תקפ"ט (1829) ברודניק (בנו החמישי של אביו). נקרא על שם הגה"ק רבי ברוך פרנקל זי"ע הידוע ע"ש ספרו ה'ברוך טעם' (אבי אמו), שנסתלק כשנה קודם לידתו. כבר בעודו צעיר לימים נתפרסם בחכמתו ובצדקתו. בשנת ה'תרמ"ג (1882) עלה על כס הרבנות ברודניק, ושמו יצא ברבים כגאון וצדיק מובהק, מקים עולה של תורה. בשנת ה'תר"נ (1889), שנה לאחר פטירת דודו (ר' שמואל טייטלבוים), חזר לכהן בגורליץ (כאשר את מקומו ברודניק מילא בנו הגה"ק רבי צבי הירש).

גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן. הסתיר את מדרגותיו ובהצנע מעשיו המופלאים. סגפן. האדמו"ר הראשון מגורליץ. במשך שלושים שנה לא בא לפיו טעם בשר! העיד עליו אביו, כי יש לו נשמה, שלא היתה בעולם הזה ארבע מאות שנה, והוא כולו אמת. וכן העיד פעם הרה"ק מקאלאשיץ זצ"ל, כי כל שיחותיו של הרב מגארליץ היו ברוח הקודש. (מבאר הצדיקים, דברי חנה ח"ב). וכן אמר עליו הגאון ר' יהושע מבעלז, כי שלישי מהעולם עומד עליו וקראו בשם 'חכם העולם'. ידע את זמן פטירתו מן העולם. נפטר בא' אדר ה'תרס"ו (1906). ציונו במעלה ההר בגורליץ, שכן ביקש הרב להגן על כל יושבי העיר מלמטה. חי כ-77 שנים.

אביו: האדמו"ר הרב חיים מצאנז (בעל ה'דברי חיים'). **אמו:** מרת רחל פייגא (בת ר' ברוך תאומים-פרנקל, ה'ברוך טעם'). **אשתו:** מרת פסיל (זיווג ראשון- בתו ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים בעל ה"יטב לב" מסיגט), מרת לאה (זיווג שני- בת ר' שמואל שפירא מלאנצהוט בנו של ה'בני יששכר' זי"ע). **מרביתיו:** אביו, ר' חיים. **בניו:** ר' משה מבארדיוב, ר' צבי הירש מרודניק, ר' שלום מניסקא, ר' אלישע מגורליץ, ר' סיני מז'מיגרעד.

בנותיו: מרת חנה (נישאה לר' משה יהודה לייב שפירא מסטריז'וב), מרת יוכבד רבקה (נישאה לר' אריה לייבוש טייטלבוים מקרטשוב, נינו של ה"אריה דבי עילאי), מרת רייזיל (נישאה לר' משה אייכנשטיין- מזידיטשוב בנו של רבי סנדר ליפא האדמו"ר מזידיטשוב, ובשנית נישאה לר' פנחס חודורוב מזביא נכדו של רבי חיים הגר מקוסוב ובשלישית נישאה לר' יהודה אריה לייב אלטר ה"שפת אמת" הידוע כאדמו"ר מגור). **מספריו:** **ידברי ברוך-ברוך שאמר-** ערך ר' ליפא זילברמן.

● יפר החסיד הישיש ר' מוטל ה ציטרוננבוים ז"ל, יליד העיר יאסלא, שזכור לו מאורע מעניין מימי ילדותו, כאשר רבי מאנדל בארון זצ"ל מיאסלא נתקף במחלה מסוכנת והיה מרותק למיטתו ימים רבים והגיע עד לשערי מוות ל"ע.

יום אחד בא לבקר דודו הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זי"ע, ויהי בצאתו מעל פניו, וכבר עמד בחוץ לעלות אל המרכבה שהסיעה אותו, באה במרוצה אשתו של החולה, היא הדודה פרימיטל ע"ה (בתו של הרב מיאסלא), והפצירה בו בבכיות שיפעל רפ"ש לרבי מאנדל. נענה הצדיק ואמר לה בלשון זו: "אל תדאגי פרימיטל, הוא יתרפא מחולי זה, ותבוא לו הרפואה על ידי שועל..." , סתם ולא פירש כוונתו.

והנה אירע לימים לא רבים, שמישהו פתח את דלת הבית, ובאותו רגע ראו כולם, שנמלט החוצה בעל חיים שזינק מתחת למיטת החולה - ויהי לפלא! (המספר ר' מוטל'ה למד אז בחידר לתשב"ר, שנמצא סמוך למעונו של ר' מאנדל, והילדים בראותם את השועל בורח פתחו במרדף אחריו, גם הוא עצמו רץ עמהם וראה במו עיניו את השועל, שצבעו היה צהוב), מאותה שעה ואילך הוטב מצבו של רבי מאנדל והתאושש לאיטו.

רבינו אמר על עצמו שהוא "מבין" דהיינו, שמכיר פנימיות האדם אם תוכו כברו בהבטתו עליו. ומסופר שבהיותו סמוך לשולחן חותנו (הגאון ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים) שבת שם אדם שפלפל עם חותנו רבות בדברי תורה, כשראה חותנו את חילו הגדול בתורה העריכו כאדם המעלה והראה לו אותות קירבה, אבל רבינו החזיר את פניו מאותו אדם, ואף לא נתן לו שלום.

כשהוכיחו חותנו על כך, השיב לו שהאיש אינו מוצא חן בעיניו, ביום ראשון שלח חותנו אברכים מחסידיו לאסוף כספים עבור האורח החשוב, אך רבינו יצא אחריהם ומנע מהם מלמלא אחר הוראת חותנו, כשנסע משם האיש והגיע לצאנז עקבו אחריו, ומצאו, כי הוא משומד ולוכד נפשות ברשתו.

מעשה שהיה אצל הרה"ק מגארליץ שנכנסו אצלו שני בחורים, אחד מהם היה ירא שמים ואילו רעהו היה ל"ע בור וריקא. הבחור השני רצה לנסות את רבינו האם יש לו רוח-הקודש וסיפר לחברו הראשון בטרם נכנסו לקודש פנימה שהוא עשה איזה חטא גדול והתערב עמו שהרה"ק לא ירגיש בחטא. לאחר מכן נכנסו שניהם, וכשהבחור הירא שמים הושיט ידו להרה"ק קיבל אותו בסבר פנים יפות וכו', ואילו כשהבחור השני הושיט את ידו, צעק הרה"ק מגארליץ עליו: "מחוצף. האיך אתה מעיז פנים להקב"ה וכו' ". ואז נוכחו הכל לדעת, כי הרה"ק מגארליץ זי"ע ראה הכל ברוח קדשו.

הרב הגאון רבי לוי הכהן רבינוביץ רפפורט זצ"ל- נולד בצפת ב-כ"ד תמוז ה'תר"פ (1920). משפחתו מיוחסת לש"ך (אולם אחד מאבות המשפחה החליף את שם המשפחה לרבינוביץ בגלל גזרת הגיוס ברוסיה שמשפחה שבה יותר מבן אחד, יתגייס הבן השני לצבא. וביקש הלה לבל ידעו ששייך לאותה משפחה). בעודו צעיר התגלו בו מעלות נפלאות, התמדה עצומה וכישרונות ברוכים. לפני גיל תשע כבר התייתם מאימו ואביו ל"ע והוכנס לבית-היתומים 'דיסקין'. בהמשך למד בישיבת 'תורה ויראה'. גדולי הדור שעבר הגדירו אותו כ'חפץ חיים' של דורנו. הגאון ר' שלמה זלמן אויערבאך שאל אותו בהלכות יורה-דעת וכן העיד עליו הגרי"ש אלישיב: "הגדלות של ר' לוי אינה דווקא בגאונותו המופלגת אלא גם בכך שמעולם לא דיבר לשון הרע!".

אחר נישואיו התגורר בדירת חדר בשכונת התימנים, כשאפילו ריהוט מינימלי כמעט לא היה להם ובכל זאת המשיך לעסוק בתורה בהתמדה גדולה. מספר חודשים לאחר נישואיו, קיבל סמיכה להוראה מהרה"ג ר' זליג ראובן בנגיס (אב"ד העדה החרדית) ומהרה"ג ר' שמשון אהרון פולונסקי מטפליק. כאשר לפעמים היו מריבות בין ילדיו, כפי שמצוי לעיתים שילדים או אחים רבים, הייתה לו מכך עוגמת נפש מרובה, ולא היה יכול להירדם בלילה, עד שהיו מתפייסים... רבינו לא רצה להשתמש בכתרה של תורה ועל אף שקיבל הצעות רבנות במשך השנים- לא הסכים להתמנות כרב אלא הגה בתורה כל הזמן מתוך דוחק עד שבליט ברירה קיבל על עצמו את משרת מלמד תשב"ר בת"ת 'תורה ויראה', ובערב למד בכולל של האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוויהל.

כשגדלה המשפחה, עבר עם ששת ילדיו לגור בבתי נייטין בדירת חדר וחצי וכשנולד תינוק הניחו אותו בסלסלת קש מרופדת (לא היה מקום לעריסה על הרצפה). באותה תקופה נפטרו לו שלושה ילדים ר"ל, והוא קיבל דין שמים באהבה. **ענוותן מופלא. מתמיד עצום. ניצל כל רגע ללימוד התורה הקדושה.** כאשר התבקש לבית עולמו המו"צ הגאון ר' שלום אייזן זצ"ל, רצו למנות את רבינו כמו"צ בבתי נייטין והחתימו את כל השכנים, רבינו התנגד לכך בכל תוקף ואמר שאם יכתבו שהוא נהיה למו"צ - הוא יכתוב הכחשה... במשך 32 שנים שימש בתפקידו כמלמד והעיד שמתוך כל אותם ילדים שלימד, אף תלמיד לא התקלקל (שפך שיח בתפילות רבות ובדמעות להצלחת תלמידיו). נפטר בזמן רעואו דרעווין בשבת פרשת תרומה- ב' אדר ה'תשע"ה (2015). חי כ-95 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

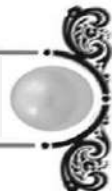
אביו: הגה"צ ר' גמליאל (כהן כראש ישיבת 'קישנוב', גאון עצום בנגלה ובנסתר. תלמידיו העידו שלא היה ש"ך שלא זכר בע"פ). **אמו:** הרבנית אסתר מירל. **זוגתו:** הרבנית מיכלא איטא (בת ר' יחיאל מאיר זילבר, מחברה קדישא חסידים), ובזיווג שני, הרבנית הניה רבינוביץ (נכדת אחותו, בת ר' דוד בטלמן). **מרבותיו:** ר' ישראל לב, ר' חיים יוסף קרויזר, ר' מרדכי יהושע קרויזר, ר' הירש קופשיץ, ר' אליהו זלוטניק (חבר בד"ץ 'העדה החרדית'), ר' אהרן קצינלנבוין, ר' חנוך העניך פאדווא. **מתלמידיו:** ר' חיים לוצקין, ר' שמעון אליהו קרישבסקי, ר' יחיאל זילברברג, ר' יוסף משה סופר, ר' מנחם מאניש דייטש, ר' סנדר קרויס, ר' ידידיה ברנדסדורפר, ר' יעקב בלוי (חבר הבד"צ). **בניו:** הגה"צ ר' גמליאל (ראש ישיבת 'שער השמים'), הגה"צ ר' אלחנן יעקב דוד (מח"ס 'מועדי קדשך' ו-'עקבי דוד' ושא"ס). **חתניו:** הרה"ג ר' שמעון יוסף זלצמן (נשיא מוסדות חורב), המקובל ר' שלמה מן (מח"ס 'זאת התורה' ו'טוב להודות'), הרה"ג ר' חיים לייב ויינשטיין (מחשובי לומדי שער השמים), הרה"ג ר' אברהם עקשטיין (מחשובי חסידי ברסלב), הרה"ג ר' שמואל שמחה הכהן רזנפלד (ראש כולל שבתי בבית ה'). הרה"ג ר' נפתלי גולמוב (מחברה קדישא פרושים). **מספריו:** **מעדני השלחן- על שו"ע י"ד שו"ת מעדני מלכים- ביאורים על פסקיו במעדני השולחן.** ולוי אמר ועוד.

ל הלו ספורים שהעביר לנו הגאון ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מהחומר שכתב אביו, הגאון ר' אלחנן שליט"א לזיכוי רבבות אלפי ישראל: מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל העריצו ביותר. כאשר הוציא את הספר הראשון רצה רבינו להביאו למרן הגרי"ש אלישיב. בנו שאל את הג"ר משה אלישיב, איך נכנסים לאביו, והלה השיב שמביאים קודם את הספר, ואחרי כמה שבועות נכנסים.

יומיים לפני המועד שנקבע להיכנס להגרי"ש אלישיב, התקשרו לדחות את הביקור בשבועיים. רבינו רצה לדעת את סיבת הדבר ולכן הלך בנו, הגאון ר' אלחנן לשאול. התברר כי הגרי"ש אלישיב נתן לו עשר דקות לדבר איתו. אבל אחרי שענין בספר אמר **שעם ת"ח גדול כזה, צריך לדבר חצי שעה** ולכן דחה את זה לעוד שבועיים, כדי שיהיה לו זמן... בנו היה עימו כשנכנס אצל מרן הגרי"ש ושמע שהגרי"ש אמר לרבינו: "אני לא מבין מהיכן יש לכם ידיעה בכל כך הרבה אחרונים, איך הגעתם לזה?", כמובן שרבינו בענותותו לא ענה.

ה הרה"צ דוד בטלמן זצ"ל (בן אחותו) נפטר בגיל 31 והשאיר שבעה יתומים. (היה חמיו בזיווג שני). רבינו טיפל בהם כמו ילדיו. **לאחד מהילדים היה צריך לספר שלושה סיפורים כדי שיאכל. אם היה זה סיפור שכבר שמע- לא רצה לאכול, רבינו היה צריך להכין כל יום שלושה סיפורים חדשים ולא התחמק ממטלה זו, העיקר שהילד היתום יאכל...**

י פר הג"ר מיכל הומינר שליט"א: "לפני שנים רבות הגיע אליי יהודי מחו"ל ואמר לי שהוא רוצה להכיר את אנשי ירושלים ובנוסף גם את מחבר הספר 'מעדני השלחן'. היה זה בערב שבת אחה"צ, רבינו ורעייתו עסקו אז בניקוי החצר לכבוד שבת". ר' מיכל לקח את היהודי מחו"ל החוצה ואמר לו: "בוא תביט, הנה, ה'מעדני השלחן'. אותו יהודי היה בהלם: "הייתי בטוח שהיהודי הזה סגור ומסוגר ואין לו זמן לדבר והנה הוא עוזר לאשתו לנקות את החצר".

הגאון רבי יעקב יחזקיהו גרינוולד זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ב (1882) בעיירה צ'רנה. אביו שקד לחנכו מגיל צעיר. בהיותו כבן שש נלווה אל אביו בעת נסיעתו נסיעתו אל האדמו"רים בעל ה'דברי יחזקאל' משינאווא והרה"ק מרן מהר"י מבעלזא ושאר צדיקי דורו. רבינו חלה במחלת עור קשה שסבל בגללן יסורים קשים, ואשר לא עזבוהו עד סוף ימיו. שמו הלך לפניו כעילוי מופלג ומושלם במעלות ובמידות. עני מרוד היה גם לאחר נישואיו ולאחר שהעמיד תלמידים רבים. היו ימים, שגופו החלוש היה בסכנה, מחלה קיננה בו והרופאים אסרו עליו מאמץ כלשהו, אבל הוא לא חדל גם אז מלהשמיע שיעוריו לתלמידי ישיבתו אפילו ליום אחד, ואפילו בימים שהיה רתוק למיטתו, היו תלמידיו מסבבים אותו כחומה ושומעים תורה מפיו.

לאחר נישואיו התמנה לרבה של הקהילה החרדית בפּאָפּא שבהונגריה ושימש כראש ישיבה. בשנת ה'תרס"ה (1905) התמנה לכהן כמרא דאתרא בלייקוב (עיר בסלובקיה). בשנת ה'תרע"ב (1912) בהיותו כבן שלושים התמנה כרבה של צהלים (שהייתה אחת מ"שבע קהילות" המפורסמות בחבל בורגענלאנד), במקום דודו הרב אליעזר דוד גרינוולד בעל "קרן לדוד" שעבר לכהן כרבה של אויבר-וישובה. בשנת ה'תרפ"ד (1924) עבר לכהן כרבה של הוניאד (שהייתה מן הקהילות החשובות ביותר בחבל טראנסילוניה). בבואו שמה ייסד ישיבה ואף עמד בראשה. בשנת ה'תרפ"ח (1928) התמנה כרבה של קהילת 'עדת ישראל' בפּאָפּא, ואף בה עמד בראשות ישיבה גדולה, שהייתה מהגדולות והחשובות בהונגריה.

מעולם לא איחר לשיעוריו ועל אף מחלתו לא החסיר משיעורו. פעם אחת, כאשר סבל יסורים נוראים ממחלתו, הופיע לשיעור עטוף בסדין רטוב, כי לא רצה לוותר על שיעורו. **רבים פנו אליו ונושעו. ענוותן מופלא. בעל רוח-הקודש. בעל אהבת ישראל מופלאה.** צרות ישראל נגעו בעומק לבבו, מגיא ההריגה בפולין הדוויה הגיעו בכל יום בשורות אימים על עם ה' כי נפלו בחרב. וגופו הטהור לא עצר כח להחזיק מעמד בסבלות אחינו בני ישראל. נפטר בשבת קודש פרשת תרומה ב' באדר ה'תש"א (1941), חי כ-59 שנים. נקבר בפּאָפּא.

סבו: ר' עמרם. **אביו:** ר' משה (אבד"ק חוסט ומח"ס 'ערוגות הבושם'). **אמו:** מרת זיסל (בת ר' אברהם גשטעטנר מצ'רנה). **מרבתי:** אביו, ר' משה (רבינו היה תלמידו המובהק). **אשתו:** מרת שרה רבקה (בת דודו ר' ישראל מנחם ברוין אב"ד ברזוויטץ. נישא בשנת ה'תר"ס 1900). **ילדיו:** האדמו"ר ר' יוסף (בעל 'יחי יוסף', ממלא מקום אביו). **חתני:** ר' ישראל אפרים פישל לנדוי, ר' אפרים פישל סופר (אב"ד טמשוואר ורב קהילת פּאָפּא בירושלים), ר' דוד מושקוביץ (רבה של באניהד), ר' משה לייב כץ (בן ר' אשר אנשיל רבה של סרדהלי). **מתלמידי:** ר' יעקב יצחק ניימן (רב קהילת בעלז במונטריאול), ר' יצחק שלמה אונגר (ר"י חוג חתם סופר), ר' שלמה לורינץ **מספריו:** **יוגד יעקב**- על התורה **ישו"ת משפטין ליעקב יזכות אבות**- על מסכת אבות **יאגודת אזוב**- על הגדת פסח **ברכה ותהילה**- על תהילים

הרה"ח ר' ישראל מייזנער ז"ל, שהיה מתלמידי הגה"ק מפּאָפּא בעל 'יוגד יעקב' זיע"א, בהגיע עתו להתייצב בצבא והוא נער בריא וחסון, לא ידע לשית עצה בנפשו, האיך להשתחרר מהם ולהינצל מידם, מה עשה? הלך ובא אצל רבינו וביקש את ברכתו לישועה והצלחה, נענה לו הצדיק ואיחל לו כבבקשתו שיעלה בידו להינצל מן הגיוס, אך הבחור עדיין לא נחה דעתו בברכה, אשר ברכו הרבי, ולא שקטה נפשו, עמד והוסיף לבקש ולדרוש, לשמוע הבטחה מפורשת יוצאת מפי הרבי, שלא ישלח לצבא ולא יעבור עליו כל דבר, אלא נקי יהיה לביתו.

קרא רבינו לגה"צ ר' יצחק שלמה אונגאר ולחש באזניו לסור לבית קרובת משפחתו התופרת תכריכי מתים ולהביא מביתה פיסת - בד תכריכים מן השאריות אשר ברשותה, כמצווה ועושה חש הלה לביתה והביא את פיסת התכריכים לרבינו. הסתגר הצדיק עם הבחור בחדר קודשו, ושהה עמו שם ביחידות במשך זמן מסוים, למחרת, בהתייצב הלה לפני ועדת הגיוס **פרח כל גופו חברבורות אבעבועות אדומות, פצע וחבורה ומכה טריה מכף רגלו ועד ראשו**, מיותר לומר, ששחררוהו על אתר, שהרי אין אדם חולה מתייצב למלחמה.

חזר הבחור לבית רבינו, כשהוא מלא מאות פצעים ושוב נתייחד עמו הצדיק למשך זמן מסוים בחדר קדשו כשהוא סגור, ובצאתו מן הקודש - **שב כבשרו והוא בריא לחלוטין, עד שלא היה ניכר בו כלל אף לא רושם קל שבקלים מאותן אבעבועות**. ביקשו הכל, לדעת מה היה לו, בבואו ובצאתו וכיצד הרבי ריפאו, אלא שרבינו הזהירו, לבל יספר דבר וחצי דבר באזני איש, מכל אשר ראו עיניו ומכל אשר עבר עליו בתוככי החדר עת נסגרו בו, אלא שר' יצחק שלמה אונגאר השליח בדבר "בד-התכריכים" ידע ידע, שיש קשר בין הדברים, ושמר את הדברים בלבו לעת מצוא. בחלוף השנים, לאחר שרבינו נסתלק לשמי רום, פנה הגה"צ ר' יצחק שלמה אונגאר לר' ישראל מייזנער ואמר לו: "עתה אחר שנשמת רבינו צרורה בצרור החיים ושוכן הוא בעולם שכולו טוב, יואיל לגלות את אזניי, מכל אשר עשה עימו רבינו". סיפר לו ר' ישראל: "רבינו נטל את אותה פיסת בד התכריכים שהבאת וכרכה סביב אצבעותיו והעבירה על כל בשר גופי, למחרת בהתייצבות, לפני אנשי הצבא היה לי את אשר היה, ושלחוני לחופשי לביתי, כשבאתי אל הרבי בשנית, שוב עשה לי כבראשונה, ועבר עם אותה מטלית בד על כל גופי כאשר בתחילה, והנה הפלא ופלא, כל הנגעים, והפצעים נעלמו וכאילו מעולם לא היו". (הגה"צ ר' יצחק שלמה אונגאר זצ"ל אב"ד חוג ח"ס ב"ב מובא בספר 'רשומים בשמך' עמ' שג)

● **יפר הגה"צ רבי יעקב יצחק ניימן זצ"ל** אב"ד בעלזא מאנטריאל: **כשהייתי בחור צעיר שמעתי מהבחורים המבוגרים, שאם מניחים את היד על גבי המזוזה שבדלת החדר, שרבינו ישן בו, מיד הוא מתעורר**. פעם אחת נחפזתי לנסוע וכל"ק רבינו ישן בחדר הספרים (הדלת הייתה מזכוכית ונתאפשר לראות מה נעשה בתוך החדר), **ילדות הייתה בי ושמתי ידי על המזוזה והתעורר הצדיק**. נפרדתי לשלום, ורבינו נק' בי בחיבה באמרו: "תעשה מצוות אחרות ואל תהדר אחר מצווה כזאת לעורר את רבך משנתו"...

הגאון הרב אליעזר די אבילה זצ"ל המכונה רב אד"א - נולד ב-י"ד בניסן ה'תע"ד (1714) בעיר רבאט כבן יחיד להוריו. התנא רבי אליעזר בן הורקנוס נגלה לאימו בחלום ואמר לה כי רבינו הוא מניצוץ נשמתו. מוצא משפחתו מהעיר אווילה שבספרד, ממנה גורשו היהודים בשנת ה'רנ"ב (1492), בעת גירוש ספרד. כבר בגיל צעיר נודע בשקידתו העצומה בתורה. רבינו היה אדם אמיד ועשיר גדול, אך בשל רצונו להתמסר ללימוד הוא מסר את עסקי המסחר לידי בני משפחתו.

הקים ישיבה ברבאט ועמד בראשה. בישיבה למדו תלמידים חריפים רבים מכל הסביבה, ורבינו היה מפרנסם ותומך בהם. בנוסף להרבצת התורה, כיהן גם כרב ואב"ד בערי רבאט וסאלי אליו היו מריצים את השאלות הסבוכות שלא ניתן היה להגיע בהם לפשרה. גדולי דורו כינוהו בשם 'רב אד"א' (ר"ת אליעזר די אבילה, לשון מושאל משמם של האמוראים רב אדא בר אהבה ורב אדא בת מתנה- רמז שהיה אוהב את הבריות ובפרט את תלמידיו וכן שהיה עוזר ותומך בהם ביד רחבה), ובעירו רבאט כונה 'רבי אליעזר הגדול' (על שם התנא רבי אליעזר הגדול). מפורסם לגאון עצום חריף ובקי. למד יום ולילה. גאון בנגלה ובנסתר. יהודי פאס ביקשוהו לבוא ולכהן בפאר כרב הראשי ליהודי מרוקו, ובענותו ענה להם, שלא הגיע עדיין לאותה דרגה. נפטר בשבת, ג' באדר א' ה'תקכ"א (1761). חי כ-47 שנים. ציונו בסאפי.

סבא (מצד אביו): רבי משה ממקנס. **אביו:** הגאון ר' שמואל (דומ"ץ מרוקו מח"ס 'אוזן שמואל'). **אימו:** אחותו של רבי חיים בן עטר ('אור החיים' הקדוש). **אשתו:** בת הגה"ק ר' אליהו הלוי בן שושן (מנכבדי העיר סאלי- הייתה יתומה. נישא בהיותו כבן חמש- עשרה שנה). **מרבותיו:** אביו, ר' שמואל (למד ממנו את דרכי העיון והפלפול). **חתנו:** ר' שלמה די אבילה. **מתלמידיו:** חתנו, ר' שלמה די אבילה. **מספריו:** **ימגן גיבורים**- על מסכתות בבא מציעא, הוריות, כתובות וקידושין • **מלחמת מצווה**- על שורשי ההלכות בש"ס ובפוסקים • **באר מים חיים**- שו"ת • **מעייני גנים**- חידושים וביאורים על כל חלקי הטור • **חסד ואמת**- דרשות וחידושי אגדות • **שער שמים**- פיוטים.

כאשר התעברה אימו הצדקת של רבינו, נגלה אליה בחלום התנא רבי אליעזר בן הורקנוס (רבי אליעזר הגדול) ואמר לה: "דעי! שאני ר' אליעזר בן הורקנוס ונגזר על נשמתך לרדת שוב לעולם הזה להמשיך להאיר את אור התורה בקרב חכמי הדור ולכל עולם התורה, ובכן הינך הרה וילדת בן אשר בו תהיה ניצוץ נשמתו והוא יאיר עיניהם של ישראל בתורתו, על כן הנני מבקש שתקראוהו על שמי ולהתנהג איתו בזהירות ובקדושה רבה".

חכמי העיר רבאט מספרים, שפעם ר' אליעזר בהיותו רך מאוד בשנים התווכח עם חכמי הישיבה תלמידי מור אביו ר' שמואל והתעקש להסביר את הסוגיא שבה עסקו לפי סברתו ופירושו, אביו בשומעו שהוא עומד על דעתו בצורה עיקשת בפני חכמים גדולים גער בו חזק עד שרבי אליעזר בכה. באותו לילה נגלה לאביו בחלום רבי אליעזר בן הורקנוס, ואמר לו: "הרי אתה יודע שבנך זה הוא ניצוץ נשמתו ובעל הארה גדולה רוחנית בדור הזה, על כן אבקש להיזהר לא לפגוע בו ולא להרגיזו, אומנם אתה זכית בו, אך אם תמשיך להרגיזו אני אקח לך אותו. תיזהר!".

זקני חכמי מרכאש מספרים, כי כאשר היו מתקשים בדברי הגמרא, היו אומרים: "תביאו את ספרו של המהרש"א 'שלנו' ונראה מה הוא אומר". בהקשר לכך נשתמר בפי חכמי מרוקו סיפור מופלא: בילדותו התקשה רבי אליעזר בהבנת דברי המהרש"א על תוספות באחת ממסכתות הש"ס, וכשלא הצליח להבין את דבריו, התחיל לבכות. דלת בית המדרש נפתחה, וזקן הדור פנים, לבוש בגלאביה, נכנס. שאלו הזקן: "מדוע אתה בוכה?" רבי אליעזר היה בטוח שאותו זקן אינו בקי בנבכי הסוגיות, בוודאי לא בדברי התוספות, על אחת כמה וכמה לא בדברי המהרש"א... על כן התחמק מלענות לו. לאחר הפצרות מרובות ענה לו הילד, והזקן הסביר לו את דברי התוספות בצורה כזו שדברי המהרש"א היו ברורים ביותר. מיד לאחר מכן נעלם הזקן. **באותו הלילה הגיע אליו הזקן בחלומו, ואמר לו כי הוא היה המהרש"א, וכי נשלח משמים להסביר לו את התוספות כהערכה לכך שהוא יגע ועמל בלימוד התורה הקדושה.**

אימו של רבינו היא אחות רבי חיים בן עטר וגרה ברבאט. כשגדל הילד אליעזר, היה לנער חכם, חריף וידען בתורה. באחד הימים הגיע רבי חיים בן עטר לאחותו ברבאט. רבי חיים נהג לשבת בביקוריו בבית אחותו עם אחיינו אליעזר ומשתעשע איתו בדברי תורה ונהנה מאוד מחוכמתו המופלאה ומפיקחותו הנדירה. רבי חיים השמיע חידוש עצום עמוק ומפולפל, אולם הנער אליעזר שהיה עדיין בגיל רך מאוד סתר את החידוש כלאחר יד.

'אור החיים' אמר מתוך 'חיבה' לתשובתו החכמה של הנער: "תמשי זריר". דהיינו תלך צעיר מהעולם הזה. אימו של אליעזר ששמעה את שאיחל אחיה לבנה, נבהלה... הרי ידעה כמה חזקות מילותיו של אחיה רבי חיים בן עטר הידוע כצדיק יסוד עולם, וחששה שמא הקללה תתפוס בנער אליעזר. היא ביקשה מאחיה שיברך את בנה מיד, שמא חלילה משהו רע יקרה לנער. רבי חיים פנה לאחותו ואמר לה "הרי יודעת את שאוהב אני את אחייני אהבה גדולה, לא התכוונתי שחלילה יארע לו דבר רע".

משסיים את דבריו הניח את ידו על ראש הנער ובירך אותו. וכדי שאחותו תהיה נפשה רגועה ולא תדאג בשל דבריו הוסיף: "יהי רצון שכל מה שיגזרו עלי יהיה גם עליו ויזכה ויגדל כמוני". הרי אחותו ידעה כמה אחיה חכם וגדול בתורה, אז חשב לעצמו שאם יברך את הנער בברכה זו, החשש יעזוב את אחותו, ולא תדאג לבנה. ואכן, כך היה, הנער אליעזר גדל והפך לגדול בתורה. אך גם חי חיים קצרים כשל **דודו רבי חיים בן עטר צצוק"ל.**

כאמור נפטר רבינו בגיל 47 שנים. 'אור החיים' הקדוש עלה לירושלים בהיותו בן ארבעים ושלוש ונפטר בהיותו בן 47 שנים. כך היה, הנער אליעזר הפך להיות תלמיד חכם וגדול בתורה. הברכה תפסה בנער שהפך להיות עליו גדול בתורה, אולם רבינו נפטר אף הוא צעיר בדיוק כמו הדוד שבירך אותו, רבי חיים בן עטר 'אור החיים' הקדוש צצוק"ל.

אם ראשונים כמלאכים - הרב מרדכי יפה זצ"ל

המקובל רבי מרדכי יפה זצ"ל המכונה **'בעל הלבושים'** (על שם ספרו) - נולד בפראג בשנת ה'רצ (1530). משפחתו מיוחסת לרש"י הקדוש. גאון בנגלה ובנסתר. בתחילה למד תורה בלובלין ובקרקוב. לאחר נישואיו חזר לפראג ושם שימש כראש ישיבה עד שנת ה'שכ"א (1561), אז יצא בראש הגולים מבתיהם בגזרת הקיסר פרדינאנד, הלך לאיטליה והתגורר כעשר שנים בוונציה. בשנת ה'של"ב (1572) נקרא להיות רב בהוראדנה שבפולין (מילא את מקומו של ר' נתן שפירא). בשנת ה'שמ"ח (1588) נבחר לאב"ד בלובלין, הודות להשתדלותו הצטרפה ליטא לוועד ארבע ארצות. משם התקבל כאב"ד לקרמניץ. בשנת ה'שנ"ב (1592) חזר לפראג היה רב בפראג, ומשנת ה'שנ"ט (1599) ועד פטירתו שימש כאב"ד הגליל בפוזנא. כל ימיו עסק בצרכי הציבור וענייני הדת. כל גדולי התורה התייחסו אליו בכבוד ובהערצה וקיבלו את דעתו. **מרבית זמנו עסק בלימוד תורת הנגלה והנסתר.** נפטר בפוזנא ב-ג' אדר ב' ה'שע"ב (1612). חי כ-82 שנים.

אביו: ר' אברהם יפה (רבה של בוהמיה). **מרבתי:** ר' שלמה לוריא (המהרש"ל), ר' משה איסרליש (הרמ"א) (רבתי בנגלה), ור' מתתיהו דלקרוט (רבו בקבלה). **מתלמידיו:** ר' יששכר איילנבורג (מח"ס 'באר שבע'), ר' יעקב קופלמן (מח"ס 'אוהל יעקב'). **אשתו:** מרת פלקה חנה יפה זינגר. **ילדיו:** ר' אריה ליב, ר' פרץ. מרת וולקה (נישאה לר' שמואל וואל), מרת בילא (נישאה לר' יחיאל מיכל הלוי אפשטיין), מרת שרה (נישאה לר' בנימין וולף גונזבורג), ר' ישי, ר' יצחק, ר' משה, ר' צבי הירש. **מספריו:** **ילבוש פינת יקרות ילבוש אדר היקר ילבוש אבן היקרה ילבוש האורה ילבוש הבוץ והארגמן ילבוש החור ילבוש התכלת ילבוש עטרת זהב ילבוש עיר שושן ילבוש שמחה.**

בספר 'דרך החיים' מובא מעשה בגאון ר' מרדכי יפה שהיה אב"ד וראש מתיבתא בקהילה קטנה, וה' הרים כיסאו ויעל במעלות החכמה בנגלה ובנסתר, ובאו אצלו שלוחים מעיירת פוזנא לקבלו עליהם לאב"ד ור"מ, וכאשר הביאו לו כתב הרבנות, אמר להם: "לא אוכל לילך עימכם תכף, עד שמקודם אני צריך לילך ולנסוע למדינת אטליה לוינציה אצל חכמי הספרדים, שבקיאים בחוכמת העיבור שאני חסר ממנה, וללמוד מהם חכמה זאת, יען אין שום אדם במדינות הללו ללמוד ממנו". ונסע תכף הגאון והלך אצל החכם ר' אבובב הספרדי, והיה אצלו כשלושה חודשים ולמד ממנו כל החכמה הזאת בשלמותה, כמובא בספר "ילבוש אדר יקר".

באחד הימים בבית הרב אבובב, היה שם תינוק בן ר' אבובב, ואכל פרי ובירך "בורא פרי העץ" בקול רם. כל העומדים ענו 'אמן' על ברכת התינוק, ור' מרדכי שהיה טרוד בתלמודו שלא במתכוון לא ענה אמן. החכם ר' אבובב בראותו שלא ענה אמן, כעס עליו ונידה וגער בו בניצפה גדולה. והמתין הגאון שלוש שנים יום כפי דין נידוי הרב לתלמיד, ואחר כך בא לפייס רבו, ולא היה רוצה למחול לו, ואמר לו: "אדוני יודיעני מה פשעי ומה חטאתי נגדו ומה חרי האף הגדול הזה?". והשיב לו החכם ואמר: "ידוע תדע שאהבה גדולה ושלמה, שאינה תלויה בדבר אהבתך יותר מבני. תדע נאמנה, שהיית חייב מיתה בשעה שלא ענית אמן על ברכת התינוק. ואני מוחל לך בתנאי זה, שבכל מקום וקהילה אשר תדרך כף רגלך, תדרוש ברבים ותודיע להם החטא והפגם הגדול של מי שאינו עונה אמן על כל ברכה ששומע מישראל, ותצווה לבניך ולבני בניך עד סוף כל הדורות, שיספרו המעשה הגדול והנורא שאספר לך".

"במדינת ספרד הייתה שם עיר גדולה של יהודים קודם גזרות ה'תתנ"ו... המלך רצה לגרש את היהודים כמה פעמים, לולא שהיה שם אב"ד חסיד וענו גדול ועשיר גדול והיה נושא חן בעיני המלך, ובכל פעם, שהיה המלך שם בדעתו לגרש היהודים, היה החסיד מפר עצתו ומבטל רעתו. והיה היום כעס המלך על היהודים וציווה לגרשם מארצו, ובאו כל הקהילה אל החסיד הנזכר להתחנן, שילך אל המלך להמליץ בעדם לבטל הגזרה כדרכו הטוב בכל פעם. באו לחסיד בעת מנחת ערב, והשיב, שילך למלך עימם, רק שרצה להתפלל מנחה תחילה, והפצירו בו לאמור: "זו גם כן מצווה רבה להציל כללות ישראל, ועתה הוא עת רצון לפני המלך ואחר כך תתפלל".

ויעש כן החסיד והלך עימם לחצר המלך. וכאשר ראהו המלך, נשא חן בעיניו, וסבר בדעתו, שבוודאי יבטל הגזרה מגירוש. בתוך כך בא כומר אחד לפני המלך, ויקוד והשתחוה, ויברך את המלך בברכה ארוכה וחשובה בלטינית, והחסיד לא הבין את דבריו. וכשראה החסיד שעוד מעט עובר זמן מנחה, הלך לקרן זוית אחת והתפלל מנחה, בחשבו שיש לו שהות להתפלל קודם, שיגמור הכומר מלברך את המלך. ובהיות החסיד באמצע התפילה, קם הכומר ההוא על רגליו וציווה לכל העומדים שם, שיענו אמן על הברכה, כדי שתתקיים ברכתו, ויענו כולם כאחד 'אמן'. והחסיד לא הבין את דבריו ולא ענה אמן, שלא רצה להפסיק בתוך התפילה.

ושאל הכומר, אם ענו כל בני הבית אמן והשיבו "כן", ושאל גם כן: "האם היהודי ענה אמן על ברכתו?" ויאמרו: "לא, יען עודנו שם מתפלל". והיה כאשר שמע הכומר, שלא ענה היהודי אמן, תלש שערותיו וצעק צעקה גדולה ומרה, ואמר: "אוי על המעשה הרע, שבעבור היהודי שלא ענה אמן על ברכתו לא תתקיים הברכה". והיה כאשר שמע המלך את דברי הכומר ויקצוף המלך על החסיד, ויצו את עבדיו להמיתו בייסורים קשים, ואחרי זאת גירש המלך את כל היהודים ממלכותו. והיה שם עוד חסיד אחד חבר של הנהרג, וישפטו בדעתו שבוודאי עבר החסיד הנהרג איזה עברה בצנעא, דלא חשיד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דינא, והיה אותו חסיד מתענה ובוכה ומתפלל, שיודיעו לו מן השמים על איזה חטא נהרג החסיד הנזכר למעלה במיתה משונה.

ובא אצלו החסיד הנהרג בעצם היום. ויחד החסיד החי חרדה גדולה, ויאמר לו הנהרג: "אל תירא ואל תחת", ויאמר לו החסיד החי: "יודע אני שחסיד היית, על כן תאמר לי על מה עשה ה' לך ככה ומה החורי האף הגדול אשר עבר עליך", והשיב הנהרג: "האמת שמימי לא עברתי עבירה. רק הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה. פעם אחת בירך בני הקטן ברכה על הפת ושמעתי ולא עניתי אמן, והאריך לי הקב"ה עד המעשה שנעשה לי בעומדי לפני מלך בשר ודם, שלא עניתי אמן על ברכתו, ובאותה שעה בית דין של מעלה דנו אותי, על שלא עניתי אמן על ברכת בני. לכן אתה חברי, תספר באוזני בנך ובן בנך ולכל באי עולם את המעשה הזה והזהירם על עניית אמן", ופרח לו החסיד הנהרג. ואחר שסיפר ר' אבובב המעשה לגאון ר' מרדכי יפה, אמר לו: "אל תתרעם על שנידיתי אותך, כי התכוונתי למען יהיה הנידוי כפרה על עוונך. ומעתה אני מוחל לך, אבל בתנאי, שלעולם תדרוש ברבים להזהירם על עניית אמן".

המקובל רבי מרדכי יפה זצ"ל המכונה 'בעל הלבושים' (על שם ספרו)- נולד בפראג בשנת ה'רצ (1530). משפחתו מיוחסת לרש"י הקדוש. גאון בנגלה ובנסתר. בתחילה למד תורה בלובלין ובקרקוב. לאחר נישואיו חזר לפראג ושם שימש כראש ישיבה עד שנת ה'שכ"א (1561), אז יצא בראש הגולים מבתייהם בגזרת הקיסר פרדינאנד, הלך לאיטליה והתגורר כעשר שנים בוונציה. בשנת ה'של"ב (1572) נקרא להיות רב בהוראדנה שבפולין (מילא את מקומו של ר' נתן שפירא). בשנת ה'שמ"ח (1588) נבחר לאב"ד בלובלין, הודות להשתדלותו הצטרפה ליטא לוועד ארבע ארצות. משם התקבל כאב"ד לקרמניץ. בשנת ה'שנ"ב (1592) חזר לפראג היה רב בפראג, ומשנת ה'שנ"ט (1599) ועד פטירתו שימש כאב"ד הגליל בפוזנא. כל ימיו עסק בצרכי הציבור וענייני הדת. כל גדולי התורה התייחסו אליו בכבוד ובהערצה וקיבלו את דעתו. **מרבית זמנו עסק בלימוד תורת הנגלה והנסתר.** נפטר בפוזנא ב-ג' אדר ב' ה'שע"ב (1612). חי כ-82 שנים.

אביו: ר' אברהם יפה (רבה של בוהמיה). **מרבותיו:** ר' שלמה לוריא (המהרש"ל), ר' משה איסרליש (הרמ"א) (רבותיו בנגלה), ור' מתתיהו דלקרוט (רבו בקבלה). **מתלמידיו:** ר' יששכר איילנבורג (מח"ס 'באר שבע'), ר' יעקב קופלמן (מח"ס 'אוהל יעקב'). **אשתו:** מרת פלקה חנה יפה זינגר. **ילדיו:** ר' אריה ליב, ר' פרץ. מרת וולקה (נישאה עם ר' שמואל וואל), מרת בילא (נישאה לר' יחיאל מיכל הלוי אפשטיין), מרת שרה (נישאה לר' בנימין וולף גומבורג), ר' ישי, ר' יצחק, ר' משה, ר' צבי הירש. **מספריו:** • **לבוש מלכות: מחולק לעשרה לבושים.** לבוש אור יקרות: כולל 3 לבושים: (1) **לבוש פינת יקרות:** ביאורים על ספר 'מורה נבוכים' לרמב"ם. (2) **לבוש אדר היקר:** על הלכות קידוש החודש לרמב"ם. (3) **לבוש אבן היקרה:** ביאור על ספר הריקנטי על התורה. (4) **לבוש האורה:** ביאור על רש"י ורא"ם בתורה. (5) **לבוש הבוץ והארגמן:** שולחן ערוך אבן העזר. (6) **לבוש החור:** מהלכות שבת עד סיום חלק אורח חיים. (7) **לבוש התכלת:** דיני הטור אורח חיים על הלכות שבת. (8) **לבוש עטרת זהב:** שולחן ערוך יורה דעה. (9) **לבוש עיר שושן:** שולחן ערוך חושן משפט. (10) **לבוש שמחה:** דרושים בנושאים שונים.

הסיבה לקריאת ספריו בשם לבוש בשל מעשה שקרה לו: בצעירותו, היה עלם צעיר ונאה. לצורך פרנסתו היה עובר ממקום למקום, מכפר לכפר ומכריז על מרכולתו. ראתה אותו אשת פריץ אחת שחשקה בו. היא הזמינה אותו לביתה בשעה שבעלה לא היה בבית. כשנכנס, נעלה אחריו את דלת הבית ותבעה אותו לדבר עבירה.

מה עשה? ביקש ממנה להיכנס לחדר הנוחיות ולהתרענן לכבודה. היא הסכימה לו. רבינו נכנס לשירותים ושם ראה חלון קטן. הוא הצליח לצאת בדוחק מן החלון וראה שמדובר בקומה גבוהה מאוד. הוא החליט לקפוץ ולא ליפול במעשה זה שיורידו את נשמתו לבאר-שחת. ומהחלטה למעשה, הוא התפלל וביקש מבורא עולם שישוע אותו וקפץ דרך החלון.

לאחר שקם מגפילתו, ראה שהוא שלם בכל אבריו והקב"ה עשה לו נס עצום ולא קרה לו מאומה על אף הקומה הגבוהה שממנה קפץ. הוא החל לספור את מלבושיו: מצנפת, מעיל, אפוד, חולצה, ציצית, גופיה, מכנסים, גרביים, נעליים ולבוש תחתון. הסתבר לו כי **הוא לבוש לא פחות מעשרה מלבושים.**

ולכן החליט לחבר לכבוד ה' יתברך עשרה ספרים ששמן יהיה לבוש על-שם הנס הגדול שהיה לו. ועוד, כדי לכפר על כך שביזה את בגדיו בשל העובדה שלא בירר קודם לכן האם הפריץ נמצא בבית ונכנס לבית הפריץ.

מאחר וראה כי מה שהיה שיופיו הוא בעוכריו, **ביקש מהקב"ה כי עשרה דורות הבאים שיוולדו לו, לא יהיו בעלי צורה נאה, בכדי שהם לא יצטרכו גם-כן לעבור ניסיון כפי שהוא היה צריך לעבור,** שכן מי מבטיח לו שהם יצליחו לעמוד בניסיון מעין זה?! ואכן, **הקב"ה שמע את תפילתו וכל עשרת הדורות הבאים כולם ילדו ילדים שאינם בעלי צורה נאה.** הזמן חלף וכבר כולם שכחו את עניין בקשתו של ר' מרדכי.

בשנת ה'תרע"ד הצטרף לישיבת 'מאקוב' בחור צעיר בשם יצחק קראקובסקי. היה זה בחור שעל אף גילו הצעיר מאוד עלה בכשרונותיו על יתר הבחורים. **ר' יצחק התברך גם בזיו פנים מרשים במיוחד, ודמותו האצילה יחד עם מוחו החריף כבשו את ליבם של בחורי הישיבה.**

היו אלה הימים שלפני מלחמת העולם הראשונה רבים מהורי הבחורים הגיעו לישיבה על מנת להשיב את בניהם הביתה שכן חששו לגורלם והם העדיפו שהבנים יהיו איתם בבית. וכך הגיע באחד הימים גם אביו של ר' יצחק. למראה פניו נדהמו הבחורים מאוד. מראה פניו של האב היה שונה מאוד ממראה פניו של ר' יצחק.

בעוד שהבן ר' יצחק היה גבוה ובעל פנים מאירות, היה אביו נמוך וגוון פניו שחור כפחם. כה השתוממו הבחורים עד כי התקשו להאמין שאדם זה הינו אביו של ר' יצחק יפה התואר. תמיהתם הרבה של הבחורים הביאה אותם לשאול את ר' יצחק לפשר הדבר והוא השיבם בסיפור שתחילתו עשרה דורות לפני לידתו וגולל בפניהם את כל מה שאירע עם ר' מרדכי יפה.

בסיום דברחו הוסיף ואמר: **"עשרת הדורות הללו הסתיימו אצל אבי! ואילו ממני מתחיל הדור האחד עשר! ולכן כל אותם עשרה דורות עד אבי לא היו בעלי צורה נאה, ואילו אצלי, כבר הסתיימה בקשתו של סבא רבא שלי הצדיק ולמעשה אני דומה לו לרבי מרדכי יפה."**

המקובל הגאון רבי יעקב מונסה זצ"ל המכונה הצב"י: נולד בדמשק בשנת ה'תר"מ (1880). כל חייו חי בצניעות ובענווה, גם לאחר שעלה לארץ ברח' תמוז ה'תרע"ט (1919). הישיבה בארץ ישראל הייתה עבורו עיקר חיים ולכן פעל מאמצים גדולים ועלה בהיחבא בלקחו עמו טלית ותפילין בלבד. כאשר ראה לראשונה את חומות ירושלים קרע כדין ודמעות זלגו מעיניו תוך בקשה מריבון העולמים שיזכהו ללמוד תורה ולשבת ישיבת קבע בירושלים, והמשיך: ידעתי שארץ ישראל נקנית ע"י ייסורין והתורה נקנית ע"י ייסורין (ברכות ה"א): "יהי רצון שיכבשו רחמיך את כעסך, ויהיו הייסורים קלים, שאוכל לסבול".

הקים עם עלייתו, יחד עם הרב אליאו (במבגי') מערבי זצ"ל, את ישיבת 'גדיל תורה' לבני דמשק בה למדו פשט וקבלה ואת ישיבת "שלום ואמת" בשכונת הבוכרים ואף עמד בראשה עד סוף ימיו, בנוסף ללימוד בישיבת המקובלים 'רחובות הנהר' בראשה עמד מורו הרב החסיד שאול דוייק הכהן זצ"ל ('השד"ה'). נהג לחתום: 'הצב"י יעקב מונסה משרת בקודש בביהכנ"ס המקובלים המכוונים 'אמת ושלום' תכב"ץ מדרש חסידים'. כאשר **הצב"י** ר"ת הצעיר בבני ישראל. נחשב שם לאחד מגדולי הרבנים והמלמדים. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח הקודש. נפטר בשב"ק ג' אדר א' ה'תשי"ד (1954). חי כ-74 שנים. ציונו בירושלים.

אביו: המקובל ר' יוסף. **נשותיו:** מרת בוליסה (זיווג ראשון), מרת כחילה רחל (זיווג שני). **מרבתי:** המקובל ר' שאול הכהן. **ילדיו:** חכם אברהם, ר' יוסף, הרבנית פנינה (נישאה לגאון ר' משה צדקה), הרבנית שולמית (נישאה לגאון ר' שלום סופר- בנה 'כף החיים'). **חברותות:** המקובלים הגאונים ר' רפאל מערבי (בח"ל), ר' יהושע שרבני ור' סלמאן מוצפי.

בשנת ה'תש"ח ירושלים הייתה מנותקת מסביבותיה והקסטל, החולש על הדרך, עבר מידי הערבים ליהודים ולהפך. באחד הימים המשיך רבי יעקב את הלימודים כהרגלם לקהל הרב בביהכ"נ, שהיה מוקף חלונות וגגו קרשים וטיח, למרות מתקפות האויב מסביב, ואמר לקהל: **"אני מבטיח בע"ה כי כל הנמצאים כאן לא יאונה להם כל רע, אבל היוצא מדלתי ביהכ"נ 'בר מינן' סכנה".** והיו לומדים תהילים בחבורות כל אחד כמה מזמורים, פתאום קם על רגליו ניגש להיכל ופתח אותו וכל הקהל קמו על רגליהם, והתחיל הרב להתפלל בדבקות ולבקש רחמים כדרכו, כבן המבקש מאביו, אח"כ

סגר את ההיכל ואמר: **"רבתי, הקסטל בידנו והדרך נפרצה לירושלים כי הצורך הגדול עבד אל קאדר אל חוסייני נהרג וכל הערבים ברחו".** מאוחר יותר כוחותינו סיפרו כי באותו יום היה עובר במחנה הצורך הזה וחיל משלנו ירה לתומו כדור ופגע בו והרגו, וכראות הערבים שמצביאם נהרג- ברחו כולם בעוד חיילי ישראל עלו על ראש ההר ושוחררה הדרך לירושלים. **ולאחר דבר זה ראו כולם כי רוח הקודש דיבר מתוך גרונו לפי שאף אחד לא ידע דבר זה.**

וידוע לכל באי שערי ירושלים, כמה עקרות נפקדו בתפילתו וקראו את שם בנם יעקב כשמו והוא היה הסנדק, וכמה חולים נעזרו ע"י תפילותיו ועצותיו, ונתקיים בו מאמר התנא: "ונהנים ממנו עצה ותושייה". **היה שונא בצע ולא ביקש כסף, ומי שרצה לתת- הייתה קופה של ביהכ"נ, בפתח ביהכ"נ, והיה אומר: 'הנה הקופה, מה שתרצו תשימו'.**

יפר בנו חכם אברהם זצ"ל כי רבי יעקב, בסוף ימיו, היה שוכב חולה במיטה ובאותו זמן שהה לבדו בביתו והרהר באיזה יחוד הידוע לו ודלת הבית פתוחה. נכנס איש אחד ושאל: "האם בבית זה גר חכם רבי יעקב מונסה?". אמר לו הרב: "תשאל את השכנים ויאמרו לך". כי מתוך ענווה לא רצה לומר לו שזה הוא. אמר האיש שהוא שאל ונאמר לו שזה הבית. שאל הרב: "אם כן מהו רצונך?". פנה האיש ואמר: "אני לא מאמין, אמרו לי שיש רב מקובל גדול גר כאן ואני רואה לפני זקן שוכב במיטה לבדו".

התאמץ הרב בכוח גדול וישב על המיטה והשיב לאיש: **"תשמע אל תלך. אני אשאל אותך מדוע כשאתה מתפלל עמידת י"ח ומגיע ל"מוזדים" מצטייר לנגד עיניך צורת "שתי וערב" ואתה משתדל להעביר צורה זו מנגד עיניך ואינך יכול. ועל זה באת לבקש תיקון. עתה אם אתה רוצה ללכת- לך".**

כששמע האיש את הדברים נדהם והחל לבכות ולהתחנן ולצעוק בקריאות "אמת הדבר, אנא מחל לי על דברי ותיתן לי תיקון". מחל לו הרב ונתן לו תיקון הדבר. כששב בנו אל הבית וראה בחולשתו, סיפר לו את המאורע. שאלו בנו: "איך אפשר לדעת דבר כזה?", ענה רבי יעקב: **"מי שיש לו עיניים לראות ואוזניים לשמוע- רואה ושומע".**

הודי, מהעולים ארצה, בנה לו חצר עם מספר חדרים וחנויות במקום מרכזי בירושלים. העסקים הצליחו, אך סבלו הוא וב"ב ייסורים נוראים וחולאים קשים ל"ע. יעצו לו ידידיו שילך להתברך ולקבל תיקון מרבי יעקב. ניגש היהודי אל ביתו של הרב, ואיך שנכנס קרא אליו רבי יעקב: **"מדוע אתה משהה את נדריך? לפני שעלית ארצה נדרת שאם תזכה לבנות אחת מחורבות י-ם תקדיש חדר אחד לביהכ"נ, ואתה בנית חצר... ואת נדריך שכחת? קום קיים נדריך והשם ישלח דברו".** האיש הנדהם הודה כי אמת לאמיתה היא, ותכף ניגש ופינה חדר, נתן בו ספסלים ועוד באותו היום התפללו בו מנחה. אח"כ בנה לו עליה, וכיום ביהכ"נ מתנוסס גדול ומרווח לתפארה בירושלים, והאיש וב"ב בריאים ושלמים מאז.

בחורף לפני הסתלקותו אמר כצוואה **"בדור הזה מי שמתחבא יותר טוב",** ופרשו תלמידיו: **התרחק מהמעמד והכבוד שקוברים בעלייתם- כה היה עניו.** באותה שבת קודש, ג' באדר א' שנת תשל"ז פרשת "ויקחו לי תרומה", עם נץ החמה, השיב נשמתו הטהורה לבוראו. חשך השמש בצאתו. צדיקים במיתתם קרויים חיים ת.נ.צ.ב.ה.

הגאון הרב שרגא צבי (פייביש הירש) טננבוים זצ"ל - נולד ב-א' אייר ה'תקפ"ו (1825) בעיר סנדרא מדינת אונגריין. עוד בצעירותו ניכר במידותיו הנשגבות וכישרונותיו העצומים. למד בישיבת אביו שהייתה מהישיבות הגדולות והמפורסמות במדינת אונגריין. בשנת ה'תר"ח (1847) אביו עבר לשמש כאב"ד ורפלט ומשרת הרבנות בעיר הולדת רבינו סנדרא התפנתה, ורבינו התמנה כרב הקהילה. לאחר כעשרים וחמש שנים בשנת ה'תרל"ב (1872) התמנה בק"ק מעזא טשאטה והגליל. תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. עמד בראש הישיבה שם, ורבים מתלמידיו על אף מספרם הנמוך יחסית הגיעו להוראה. נודע בגאונותו. מכל קצווי ארץ פנו אל רבינו להכריע בדבר הלכה.

גדולי הדור כפפו עצמם לפסקיו של רבינו. ביניהם: הגה"צ ר' מיכאל דב וויסמאנדל, הגה"ק רבי מרדכי ווינקלר (מח"ס שו"ת 'לבושי מרדכי'), הגה"ק ר' אברהם יהושע פריינד מנאסויד. ענוותן מופלא. למרות גאונותו הגדולה היה מיראי הוראה ופעמים רבות לאחר שסיים את תשובתו ביקש מהשואל שידון עוד בדבריו או יציע לפני גדול אחר. התמדתו של רבינו הייתה מן הנדירות. פיזר במתן צדקה. ניחן במתק שפתיים. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. בשנת ה'תרנ"ה (1895) אמר לבני קהלתו כי מרגיש ימי זקנתו, וביקש שחתנו ר' יהודה אלטמן ישמש במקומו, וכך היה. נפטר ב-ד' אדר ה'תרנ"ז (1897). הגה"ק ר' שמואל רזנברג מאונסדארף הספידו ואמר: "אני יכול להעיד עליו שמיום שנעשה בן י"ח שנה לא התפלל שמונה עשרה אחת בלי עליית נשמה". חי כ-72 שנים. ציונו במעזא טשאטה.

אביו: הגאון ר' זאב וואלף טננבוים (שימש כרב בקהילת ורפלט סנדרא ומח"ס 'רחובות הנהר').
אימו: מרת סלאווא (בת הגה"ק ר' שרגא פייש פרנקל אב"ד רוסקא). **אישתו:** מרת הנדל (בת הגה"ק ר' אברהם יעקב ראזע אב"ד קאשוי). **אחיו:** הגאון ר' יעקב (אב"ד פוטנק ומח"ס 'נהרי אפרסמון'). **בנו:** ר' משה (אב"ד ורפלט). **בנותיו:** מרת חנה רבקה (נישאה לר' יהודה אלטמן), בת נוספת (נישאה לר' מנחם מנדל אב"ד טורנא). **מרבתי:** אביו, ר' זאב. **מתלמידיו:** הגאונים ר' פנחס הכהן שטיינר (אב"ד איללק), ר' אברהם צבי פרידמן, ר' אליעזר פרידמן ברלין-ירושלים, ר' אשר אנשיל יונגרייז (אב"ד דיאנדיאש), ר' חיים צבי שווארץ (רב במאלטובא ארה"ב), ר' משה קלאפטר. **מספריו:** **ינטע שורק** (שורק עולה בגימטריא 'שרגא צבי') - דרשות על התורה, חידושי סוגיות לפי פרשיות השבוע, שו"ת בשו"ע.

רבינו היה מפורסם לאיש מופת ופועל ישועות, ובגודל תורתו וקדושתו הפליא לעשות פלאות. ובכל זאת הייתה דרכו להסתיר הכול במסווה של פשטות וענווה. כשהיה בעיר טארנא בעת נישואי נכדת אחיו (בעל ה'נהרי אפרסמון', בת הרה"ג ר' מאיר טננבוים זצ"ל אב"ד טארנא), עם הרה"ג מו"ה שמואל בנימין יונגרייז זצ"ל (אב"ד פילק), בא לפניו איש עם בנו שיצא מדעתו רח"ל, וביקש מרבינו שיעזור לו. רבינו ציווה שיביאו לפניו את הנער, והביאו אותו קשור בחבלים עבים. רבינו ציווה, שיתירו אותו ואמר לאחיו: "בוא ונלמד דף גמרא לרפואת החולה". היו שם פירות על השולחן וציווה לנער, שיברך על הפירות, וברך ואכל והיה כאחד האדם. ומובא בספר 'כל הכתוב לחיים' מעשה מעין זה, שהאדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (ה'דברי חיים') שלח אדם, שהיה משוגע ר"ל לרבינו שירפאו.

○ יפר זקן אחד מעיר הקודש ירושלים תובב"א, שאחותו חלתה במחלת נפילה רח"ל, ונסע אביו עימה לרבינו, וכשבא לפניו אמר לו: "מפני מה אתה בא אלי, האם אני רופא? לך אצל הרופא, שייתן לך תרופה מיוחדת למחלה הזאת", והלך אצל הרופא העיר, שייתן לו תרופה למחלה. ענה לו הרופא: "אין לי שום תרופה מיוחדת לזה, אלא סם רפואה, שנותנים לכל הסובלים במחלה זו". והוא הלך בפחי נפש שוב אל רבינו והפציר בו עד בוש, ונשאר שם בשב"ק, ובמוצאי שב"ק נתן לה רבינו את הבשמים להריח. הריחה והתרפאה מהמחלה.

הגאון רבי אנשיל סג"ל יונגרייז זצ"ל (אבדק"ק דינדיש) למד בצעירותו אצל רבינו. והנה הגיע מברק לרבינו על אודות מחלה חמורה שחלה אביו, רבי משה נתן נטע יונגרייז זצ"ל (אבדק"ק טיסא-פורעד) ומבקשים במברק, שיאמר רבינו ותלמידיו תהילים עבור החלמתו של החולה. כמובן שהזדרזו והתחילו באמירת תהילים. באמצע אמירת התהילים סגר רבינו את סידורו, ניגש לרבי אשר סג"ל ואמר לו: "סע תיכף ומיד לביתך, ראיתי את נשמת אביך הצדיק כשהיא עולה למעלה בקודש". כשהגיע רבי אנשיל לביתו, שאל על זמן יציאת נשמת אביו הצדיק, ונמצאה מכוונת לזמן, שניגש אליו רבו.

○ כאשר הגיעו יהודים ממרכז הונגריה עבור ישועות לרבינו האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז זע"א, פעמים שהיה תמה ואומר: "למה אתם טורחים לבוא אלי, הרי מצוי בקרבכם הרב דטשאטה, לכו אליו והיושעו". במקרה מסוים, שמשודכת הייתה חולה בחולי הנפילה ל"ע, והעלימו זאת מעיני החתן, שהיה מופלג מאוד בתורה ויראה. ונדע הדבר אליו אחרי בואו בקשר השידוכים. כשפנה לרבינו אמר לו: "מעיקר הדין הרשות בידך לחזור, אך אם עלי אתה סומך, יהא ליברך סמוך, שתסתלק מחלה זאת ממנה". סבר החתן וקיבל בהיות ליבו בטוח בדברי קדשו של רבינו זצ"ל. הזדרז רבינו לבית מרקחת, קנה עשבים מסוימים, ונתן מהם לחולה לבשלם ולשתות מימיהם. ומאותו הזמן והלאה - לא ניכר בה שום רושם מהמחלה, ויהי לפלא.

○ יפר מוה"ר יהודה אריה מאיר הלוי יונגרייז ששמע מאביו הג"ר יצחק משה ששמע מאביו הגה"צ ר' יעקב שלמה רבה של פילעק: מעשה ופרצה שריפה בעיר ובאו היהודים לרבינו זי"ע בבהלה. יצא הצדיק אל רחוב העיר, והביט בעיניו הקדושות והראה בידיו ואמר: "בצד זה לא תהיה שריפה", וכן הראה על צד אחר, ודבריו הקדושים התקיימו.

הגאון הרב דוד פוברסקי זצ"ל - נולד ב-י' שבט ה'תרס"ב (1902) בעיר ליובאן שברוסיה. הוריו שלחו אותו ללמוד בישיבת סלוצק הסמוכה. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה הבריח את הגבול כדי להגיע לפולטבה, שם שהתה ישיבת מיר. הוא השתמש לצורך כך בדרכון של אדם ששמו יהושע פוברסקי, ומאז החליף את שמו ליהושע דוד פוברסקי, שם אשר הונח בספרו 'ישועת דוד'. במשך תקופה קצרה מאוד למד בישיבת סלבודקה אשר שהתה אף היא באותה עת בפולטבה. משם המשיך לישיבת מיר. בהמשך למד בישיבת פוניבז' בליטא ובישיבת קלם. לאחר מכן חזר לישיבת מיר.

לאחר חתונתו הצטרף לכולל של הרב אלחנן וסרמן בברנוביץ' ואף אמר שיעורים. בשנת ה'תש"א (1940) עלה לארץ עם משפחתו. זמן קצר לאחר מכן התמנה לר"מ ראשי בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידות חב"ד בתל אביב. באלול ה'תש"ד נענה להזמנת הרב יוסף שלמה כהנמן לכהן כראש ישיבה בישיבת פוניבז', לצד ר' שמואל רזובסקי. תפקיד אותו מילא למעלה מחמישים שנה. שקדנותו בתורה הייתה מופלאה. הרביץ תורה מתוך מסירות נפש. גאון. מעולם לא נסע לחופשה. על שמו רחוב בשכונת רמת אהרן בבני ברק. נפטר ב-ו' אדר ה'תשנ"ט (1999). חי כ-97 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' שלום. **אימו:** מרת פייגא לאה קוסטנוביץ. **אשתו:** מרת ציפורה (בת ר' דוד דב קרייזר - מראשי ישיבת קלצק. נישא בשנת ה'תר"ץ - 1930). **מרבתי:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' ירוחם ליבוביץ ממיר, ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' אלחנן וסרמן הי"ד. **מתלמידי:** ר' מרדכי שלמה ברמן (ראש ישיבת פוניבז'), ר' יעקב מרגלית, ר' יוסף צבי ריינהולד. **ילדי:** ר' ברוך דב פוברסקי (ראש ישיבת פוניבז' וחבר מועצת גדולי התורה), ר' שלום (ר"מ בישיבת 'קול תורה'), ר' ד"ר חיים. **חתנו:** ר' ברוך פינס. **מספריו:** **ישועת דוד** - על ש"ע **שיעורי ר' דוד** - על התלמוד **ישמרו דעת** - ענייני מוסר **מוסר ודעת • משכיל לדוד** - מאמרי מוסר על פי פרשיות התורה.

רבינו מעולם לא הסכים לנסוע לנופש. גם בימי הקיץ הלוהטים, כאשר כל מי שהיה ביכולתו חיפש דירת קיץ כדי לנוח מעט מן החום הכבד של בני ברק, נשאר רבי דוד במקומו, ונימוקו עימו: "הרי לא יתכן שהדבר לא יגרום לביטול תורה, ודבר כזה אינו בא בחשבון!".

באחת השנים כאשר החום היה כבד במיוחד, והסבל גדול, פנתה הרבנית אל בעלה והודיעה לו שעלה בידה לסדר דירה בירושלים באופן שלא יגרם לו כל ביטול תורה. לאור זאת התחילו בהכנות לנסיעה. הרכב הוזמן, המזוודות הועמסו, ורק כשהכל היה מוכן לנסיעה הודיעה הרבנית לרבי דוד שאפשר לצאת לדרך.

בהגיעם לירושלים ביקשה הרבנית מכל בני המשפחה להמתין ברכב. היא עלתה יחד עם בעלה לדירה, סידרה לו את שולחן הלימוד ואת כל מה שהיה זקוק לו, ורבי דוד התיישב והתחיל ללמוד כדרכו בקודש. רק אז החלה הרבנית לרדת במדריגות כדי להעלות את משפחתה ואת המזוודות. אולם בשעה שירדה, נשמעה אנחה כבדה מפיו של רבי דוד.

חזרה הרבנית על עקבותיה, ולשאלתה, השיב רבי דוד: "הלא בעוד זמן-מה יהיה סדר מוסר בישיבה, ואני לא אהיה שם?!" אמרה הרבנית: "גם לזה דאגתי. דירתנו סמוכה לישיבת מיר, וגם שם מתקיים סדר מוסר בדיוק באותה שעה. תוכל איפה ללמוד שם את סדר המוסר הרגיל".

רבי דוד הודה לרבנית על דאגתה ומסירותה והביע התפעלות ממחשבתה על כל פרט ופרט. התכוונה הרבנית לרדת במדריגות אולם שוב נשמעה אנחה מפיו ראש הישיבה. מיד חזרה הרבנית על עקבותיה ושאלה: "מה לא בסדר?". השיב רבי דוד: "אמנם נכון, אוכל ללמוד שם סדר מוסר, אבל אינו דומה סדר מוסר במקום הקבוע שלי ללימוד במקום אחר, אף על פי שגם זו ישיבה...". החליטה הרבנית במקום, שאם לראש הישיבה יגרם נזק רוחני כלשהו, היא מוותרת על כל החופש. ואכן הם ירדו לרכב וחזרו כלועמת שבאו. הם הגיעו לבני ברק בדיוק בזמן שהתחיל סדר המוסר בישיבת פוניבז'...

רבינו זכה עד סוף ימיו להרביץ תורה בישיבה מתוך מסירות נפש. בשנותיו האחרונות ראו בו שהוא מזדקן אך עבודתו נשארה ללא שינוי. באחד הלילות עלה חום גופו עד שלא היה מסוגל להירדם. הוא לקח כדור הרגעה ונרדם. בשעה שלוש לפנות בוקר קם כהרגלו ללכת לישיבה.

שאלוה בניו: "אבא, להיכן תלך? השיבם: "אני הולך ישיבה". "אבל הינך חולה?". אמר להם: "אני מוכרח ללכת לישיבה". ולא שהה להפצרותיהם והכין עצמו ללכת לישיבה. שאלוה הבנים: "ילמדנו אבינו מדוע כה עז חפצו ללכת לישיבה אף בימים שאתה חולה?". שתק, חיכה מעט, ואז סיפר להם:

"בעיר מולדתי התגוררה אישה חולנית מאוד. בערב יו"כ לא הסכימה אף לעלות בדעתה שלא תצום ביום הקדוש, גם לאחר שהרופאים שבדקו אותה פסקו שעליה לאכול ואסור לה לצום, סירבה לשמוע על כך. החליטו קרוביה להזמין פרופסור גדול בעל שם ומפורסם אולי ממנו תקבל את הדין.

הוא בדק את מצבה החמור ופסק שאסור לה לצום, אולם בראותו את סירובה הנמרץ שינה דעתו והפתיע את כולם באומרו: "אסור לה לאכול, וחייבת לצום". לתמיחה קרובי משפחתה הסביר "כי יותר סכנת נפשות נשקפת אם תאכל מאשר אם תצום". "גם אני", הפטיר ר' דוד, "אם לא אלך לישיבה תהיה זו עבורי סכנה יותר גדולה מאשר אם אלך".

הגאון הרב ישראל יצחק הלוי רייזמן זצ"ל - נולד ב-ל' שבט אדר"ח אדר שנת ה'תרמ"ט (1889) בעיר העתיקה בירושלים בין החומות. נכנס לבריתו של אברהם אבינו ע"ה ב-ז' אדר ונקרא שמו בישראל ישראל יצחק ע"ש זקינו אבי אימו. משחר נעוריו נודע למתמיד עצום, ולמד מתוך יגיעה והבנה גדולה, ודרשת הבר-מצווה שלו היה כשנבחן בעל פה, על שלושת הבבות - קמא, מציעא ובתרא, ומיום ליום עלה ונתעלה עד שבגיל שש עשרה ידע את כל השולחן ערוך יורה דעה בעל פה.

לאחר חתונתו התחיל לעסוק גם בתורת הנסתר, והתקבל לחבר מן המניין בישיבת המקובלים 'רחובות הנהר' ומאז לא עבר עליו חצות לילה בשינה והיה קם כארי בחצות לילה ללמוד עד אור הבוקר ולהתפלל תפילת שחרית כותיקין. הרביץ תורה בישיבות 'חיי עולם' ו'תורת חיים' וכן היה ממייסדי ישיבת 'שפת אמת'. האדמו"ר רבי אברהם מרדכי אלטר מגור (בעל ה'אמרי אמת') העמידו בראשות הישיבה הקדושה 'שפת אמת'.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) לערך התקבל לדיין וחבר בבית דין צדק העדה החרדית, בהמצלת הרבנים הגאב"ד רבי יוסף חיים זוננפלד והגאב"ד רבי יוסף צבי דושינסקי והגאב"ד רבי זליג ראובן בנגיס, כשהם מעידים כי פסקיו ודרכי ההוראה שלו עולה על כל הרבנים שבירושלים, ואכן דלתי ביתו לא נסגרו ארבעים שנה ומכל קצווי הארץ שלחו אליו את שאלותיהם בהלכה העמיד וכוון את הכשרות המוהדרת של העדה החרדית את כשרות המקוואות והעירובין ועוד. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בקיאותו המופלגת הפליאו כאשר הש"ס והשו"ע היו שגורים אצלו בעל-פה.** נפטר ב-ז' אדר ה'תשכ"ט (1969). חי כ-80 שנים. ציונו בהר-הזיתים. בצוואתו ביקש שלא להספידו ולא לכתוב מודעות ולהכריז ברמקולים בעיר, וכן ביקש שלא לכתוב על מצבתו שום תואר.

אביו: החסיד ר' נתנאל מפראגה (נאמן ביתו ואיש אמונו של הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור, בעל ה'חידושי הרי"ם' והיה מבאי ביתו של בעל 'תורת חסד' מלובלין, ושימש את הגר"א מטשבנוב, ורבי ישע'לה פראגר). **נשותיו:** חתנו של רמ"מ בובוואלד מצאנז (זיווג ראשון - נפטרה בעת הלידה כשנה לאחר נישואיהם), הרבנית מרת חיה שרה ע"ה (זיווג שני - בת הגאון ר' שלום לייב אייזנבאך מח"ס העמוקים 'באר יצחק' על סדר קדשים ו'תכלת מרדכי' על סדר טהרות. מגדולי תלמידי השרף המהרי"ל דיסקין וחתנו של ראב"ד ירושלים הגאון רבי אברהם אבא קוסובסקי).

מרבתי: הגאונים ר' אהרון אריש אייברשיטץ מראדושיץ ורבי שניאור זלמן (ה'תורת חסד' מלובלין), המקובל ר' חיים שאול הכהן דוויק (השד"ה, מגדולי מקובלי ארם צובא), המקובל ר' שלמה אליעזר אלפנדרי (ה'סבא קדישא'), ר' אברהם שמחה הורוויץ מבראנוב, האדמו"ר ר' דוד צבי שלמה בידרמן מלעלוב, ר' שמחה בונם מאוטווצק, האדמו"ר ר' אברהם מרדכי אלטר מגור (בעל ה'שפת אמת'), האדמו"ר ר' ישראל אלטר מגור (בעל ה'בית ישראל'). **מתלמידי:** הגאונים ר' ישראל יעקב פישר (בעל ה'אבן ישראל'), ר' יעקב ישעיה בלוי (בעל ה'פתחי חושן'), ר' מאיר ברנסדופר (בעל ה'קנה בושם'), ר' משה הלברשטאם (בעל ה'דברי משה'), ר' נפתלי פרנקל (בעל ה'אמרי בינה'), ר' מנחם מנדל מנדלסון (רבה של קוממיות), ר' לייב מינצברג (רבה של קהילת המתמידים) ועוד, ולהבחל"ח תלמידו אשר יצק על ברכיו מיום היוולדו נכדו הגדול הגאון המקובל רבי נתנאל סאפרין האדמו"ר מקאמרנא שליט"א. **בתו:** הרבנית מרת גאלדא לאה ע"ה (נישאה לגאון המקובל ר' שלום סאפרין, האדמו"ר מקאמרנא זצ"ל).

במשך כל שנות חייו עסק רבינו במצוות הצדקה. במעשה זה החזיק עוד לפני נישואיו. הוא היה גבאי הצדקה המפורסם של ירושלים, וחילק בכל ערבי שבתות וחגים אלפי חלות לעניי ירושלים, אפילו ביום חתונתו שהייתה ביום שישי כמנהג ירושלים, המשיך במנהגו לחלק חלות באומרו שאין העניים צריכים לסבול מפני כניסתו היום לחופה.

פעם אחת הלך רבינו ברחובות ירושלים, והנה הוא רואה לפניו את אחד מעשירי ירושלים הולך בעיניים עצובות יחד עם בנו. כששאל אותו רבינו להיכן הוא הולך, השיב העשיר שהוא הולך לרופא מכיוון שבנו חולה מספר ימים והוא מאוד חושש למצב בריאותו. שאל אותו רבי ישראל יצחק: "כמה כסף עליך לשלם לרופא?" - "חמש מאות שקל", השיב העשיר. "אם כן, תן לי את הכסף ותחזור לביתך ואני מבטיח לך שהבן יבריא". העשיר שמע לכל רבינו ונתן לו את הכסף לטובת צדקה ולמחרת למרבה הפלא קם בנו בריא ושלם כאילו מעולם לא חלה.

חנתו בזיווג שני הגאון רבי שלום לייב אייזנבאך חיפש חתן ת"ח לבתו היחידה מרת חיה שרה ע"ה, ודיברו בו נכבדות אם אחד הבחורים החשובים מירושלים, בדרך כשהוא הלך לפגוש את הבחור, פגש את רבי ישראל יצחק שהיה אלמן צעיר, והתחילו לדבר ולשוחח בדברי לימוד, וממש עמדו על הרחוב ודיברו ופלטו כמה שעות יחד, בסוף שאל אותו רבי שלום לייב אם הוא אברך או בחור, ענה לו שהוא אלמן צעיר, אז אמר לו: "אני אקח אותך לחתן לבתי הבחורה כי נראה לי שאין עוד כזה גאון בירושלים", ולא הלך לפגוש כלל את הבחור המדובר, ובתו הסכימה להינשא לו אע"פ שהיה אלמן אחרי שהאמינה לדברי אביה כי הוא הוא הגאון העתידי של ירושלים.

לפני שרבינו נפטר, היה שואל את כל המבקרים האם הגיע כבר יום ז' אדר הילולת משה רבינו. לשאלת המבקרים מדוע הוא מחכה לתאריך ז' אדר? ענה כי יום הברית שלו היה ב-ז' אדר, ויום הברית הוא יום ההולדת האמיתי של יהודי. ולכן הוא רוצה להיפטר ביום הולדתו כי הקב"ה ממלא שנותיו של צדיקים, וגם משה רבינו נולד ב-ז' אדר ומכיוון שנולד מהול, לא היה לו ברית לאחר שמונה ימים, ונפטר ב' אדר. וכן היה עם רבינו, שבתחילת כניסת יום ז' אדר נפטר.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים